

REGISTRERINGSRAPPORT

Uten funn av automatisk fredete/nyere tids kulturminner

Dammyrveien- gbnr 91/1- nybygging av landbruksvei

Lørenskog kommune

Kristin Orvik 2024

Saksnummer (Afk – Viken) og navn		2024/14109 – 2022/42858 Dammyrveien - gbnr 91/1	
Kommune		Lørenskog	
Gårdsnavn – gnr./Bnr.		91/1 Losby	
Oppdragsgiver		Losby bruk AS	
Utført av	Periode	Type arbeid	Timer
Kristin Orvik	31.03., 20.04., 12.05. 2023	Forarbeid	4,5
Kristin Orvik	05., 11., 15.05.2023	Registrering	21,5
Kristin Orvik	02-04.01.2024	Etterarbeid	8
Sum			34
Faglige konklusjoner		Askeladden ID	
	Automatisk fredet kulturminne		
	Ikke automatisk fredet kulturminne		
	Fra før kjent kulturminne		
	Utgravd i forbindelse med registreringen		
X	Ingen funn		

Innhold

Bakgrunn for registreringen	5
Sammendrag.....	5
Deltakere og tidsrom.....	5
Områdeskildring.....	6
Kulturminner i området og gjenstandsfunn	9
Steds- og gårdsnavn	9
Gårdsnavnsbeskrivelse.....	9
Metode.....	9
Overflateregistrering.....	10
LiDAR.....	10
Dokumentasjon.....	10
Undersøkelsen	10
Konklusjon.....	10
Vedlegg	11
Fotoliste	11

Kart 1: Lokaliseringskart. Rød firkant viser utsnitt til høyre.

Bakgrunn for registreringen

I forbindelse med bygging av ny vei på gbnr. 91/1 Losby i Lørenskog kommune foretok Viken fylkeskommune en arkeologisk registrering. Tiltakshaver er Losby bruk AS.

Ut fra områdets topografi varslet Viken fylkeskommune i brev av 01.09.2022 om behov for en arkeologisk registrering, jf. kulturminneloven § 9. Hensikten var å undersøke om tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Sammendrag

Det ble ikke registrert noen automatisk fredete eller nyere tids kulturminner.

Deltakere og tidsrom

Med på denne registreringen var feltarkeolog Kristin Orvik fra Viken fylkeskommune. Feltarbeidet ble gjennomført i mai 2023.

Områdeskildring

Kart 2: Lidarkart med traseen for ny vei med sort stiplet linje.

Traseen for ny skogsbilvei ligger øst for Nord- og Sør-Elvåga. Den går fra Dammyr og sørover før den svinger østover nær Skråbakkhølet og deretter nordover, rundt Kavlebrumyra. Her møter den en eksisterende skogsbilvei.

Terrenget er kupert, med berg i dagen og fuktige søkk. Området er bevoxt med blandingsskog og blåbærlyng. Traseen følger stedvis blåmerkede stier, i nord følger den rødmerket sti/vei, mens i sør ligger deler av traseen i terreng uten synlige stier.

Foto 1: Venstre: Traseen sørøst for Kavlebrumyra, sett mot NØ. Høyre: Blåmerket sti i sørvest, sett mot N.

Foto 2: Rødmerket sti/vei i nord, sett mot N.

Nordlig del av traseen følger flere steder et veifar. Veifaret er avflatet og partier oppbygd. Flyfoto viser at veien ble etablert i forbindelse med hogst på 60-70-tallet. Utsnittene under viser traseen og veifaret vest for Gardfangåsen (se Kart 2).

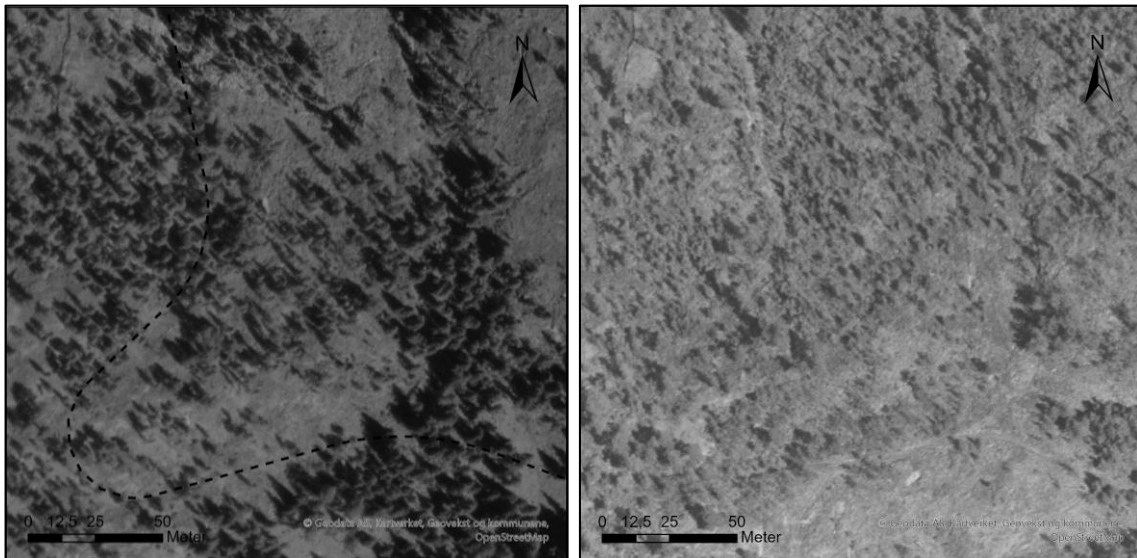
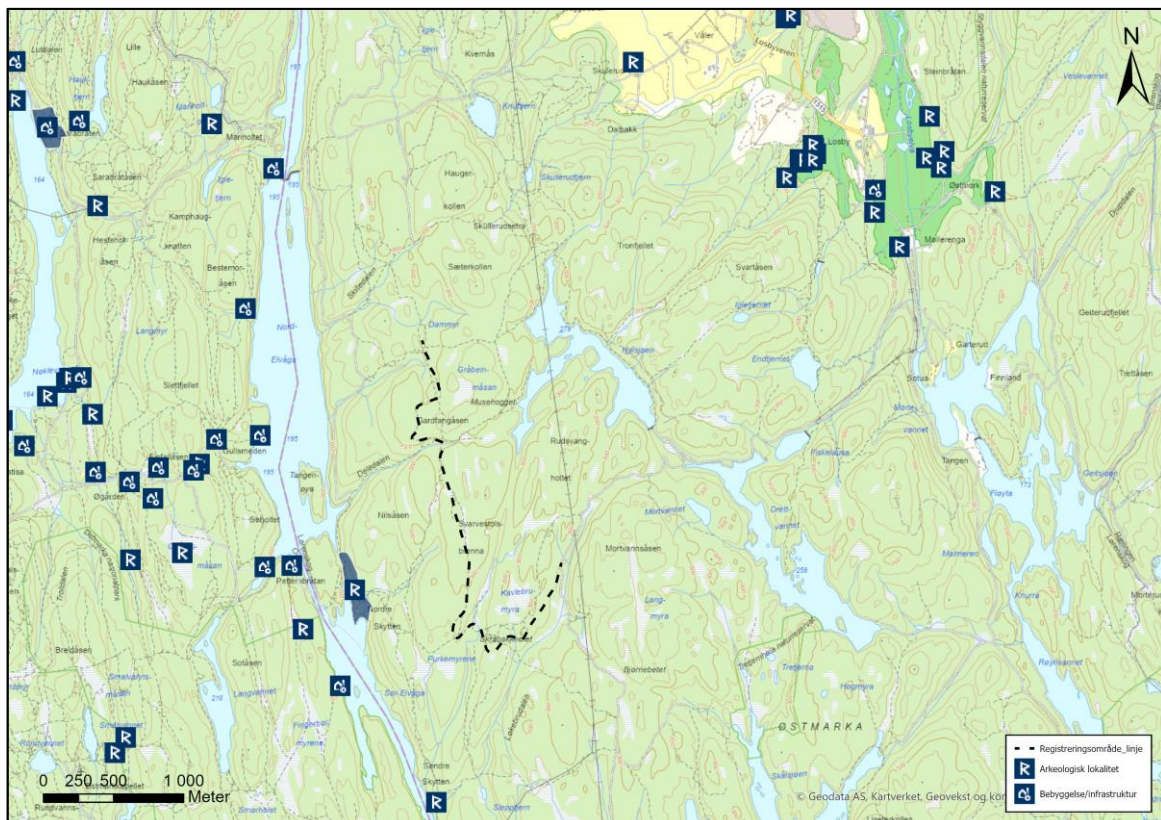

Foto 3: Flyfotoutsnitt over samme område. Til venstre fra 1946 med traseen markert, til høyre fra 1977. Her kan man se et veifar som omtrentlig følger samme trase.

Kart 3: Kartet viser tidligere registrerte kulturminner i denne delen av Østmarka. Losby ligger oppe til høyre.

Kulturminner i området og gjenstandsfunn

Traseen ligger i et område hvor det er gjennomført få arkeologiske registreringer. På vestsiden av Nord- og Sør-Elvåga ligger det spor etter flere husmannsplasser. På østsiden har det ligget husmannsplasser på Nordre og Søndre Skytten. Nærmere Losby gods ligger flere røysfelt og det er gjort funn av flint.

Kulturminner i nærområdet		
Askeladden ID	Kulturminnetype	Datering
58440	Husmannsplass	Etterreformatorisk tid
79790	Husmannsplass, sag	Etterreformatorisk tid
92681	Tjærebrenningsanlegg	Middelalder
5844 m.fl.	Røys	Ukjent tid
301202	Funnsted; flint	Steinalder
45321	Funnsted; flint	Steinalder

Steds- og gårdsnavn

Gårdsnavnene i et område kan i mange tilfeller fortelle oss mye om bosetningshistorien. Enkelte navn kan knyttes opp til bestemte tidsrom. Andre ganger kan de fortelle om karakteristiske naturtrekk som i dag er tapt, eller gi informasjon om aktivitet som har vært knyttet til området eller gården.

Grunnlaget for den tradisjonelle gårdsnavnskronologien er opplysninger innsamlet og systematisert av Oluf Rygh¹. Ryghs opplysninger om stedsnavnene og de eldste skriftlige navnbeleggene gir sammen med kjente kulturminner, oldsaksfunn og topografi et utgangspunkt for videre diskusjon av bebyggelsens alder. Den tradisjonelle gårdsnavnskronologien kan gi en grov tidfesting av bebyggelsens alder, men i mange tilfeller kan det være eldre gårdsbosetning fra eldre jernalder eller bronsealder i området som ikke nødvendigvis har sammenheng med dagens gårder.

Gårdsnavnsbeskrivelse

Navnet Losby kommer av mannsnavnet *Lopt* og by. By har betydningen gård og navnet har vært i bruk i jernalder og middelalder². Losby er nevnt første gang i skriftlige kilder i 1594.

Metode

Ved denne registreringen ble det benyttet overflateregistrering som metode.

¹ Rygh, O. 1898: Norske Gaardnavne. Andet bind. Gaardnavne i Akershus amt. Opplysninger samlede til brug ved matrikkelens revisjon. Efter offentlig foranstaltning. W.C. Fabritius & sønners bogtrykkeri. Kristiania.

Ryghs verk er i dag søkbart på internett: http://www.dokpro.uio.no/rygh_ng/rygh_felt.html

² Sandnes, J. 1997: Gards- og andre bustadnamn. I: Norsk stadnamleksikon. Redigert av Jørn Sandnes og Ola Stemshaug, s 32-37. Det norske samlaget, Oslo.

Overflateregistrering

I skog og utmark blir området befart til fots og gjennomgått systematisk for å se etter synlige kulturminner, som gravhauger/røyser, steinstrenger, kullgroper, tjæremiler, tufter, hulveier mfl. Undergrunnen blir sondert ved hjelp av jordbor, en ca. 1 meter lang metallstang der det er frest ut et spor som gjør det mulig å ta ut en profil av undergrunnen. Overflatebefaringen gir også grunnlag for planlegging av eventuelle videre undersøkelser.

LiDAR

I forkant av prosjektet studeres høydekart utarbeidet fra flybåren laserskanning av området (LiDAR). På kartene fremstår terrengformasjoner som høyder og groper tydelig. Disse kan være gravhauger, kullgroper, tjæremile, kullmiler, kullgroper, hulveier mm. Kartene viser imidlertid ikke med sikkerhet hva terrengformasjonene er, og anomaliene må derfor befares.

Dokumentasjon

Som dokumentasjon ble det tatt digitale foto. Kart er laget med offisielle datum og projeksjonen EUREF89 UTM (Universal Transverse Mercator-projeksjon) og koordinatsystemet ETRS 1989 UTM 32N.

Undersøkelsen

Traseen ble overflatebefart. Det var enklest adkomst med bil i sørøst og registreringen ble startet opp her. Grunnet kupert terreng og myrområder ble traseen i stor grad fulgt frem og tilbake til bilen.

Konklusjon

Innenfor planområdet er det ikke funnet automatisk fredete eller nyere tids kulturminner.

Vedlegg

Fotoliste

Kart 1: Lokaliseringskart. Rød firkant viser utsnitt til høyre.....	4
Kart 2: Lidarkart med traseen for ny vei med sort stiple linje.	6
Kart 3: Kartet viser tidligere registrerte området i denne delen av Østmarka. Losby ligger oppe til høyre.	8

Foto 1: Venstre: Traseen sørøst for Kavlebrumyra, sett mot NØ. Høyre: Blåmerket sti i sørvest, sett mot N.	7
Foto 2: Rødmerket sti/vei i nord, sett mot N.	7
Foto 3: Flyfotoutsnitt over samme område. Til venstre fra 1946 med traseen markert, til høyre fra 1977. Her kan man se et veifar som omtrentlig følger samme trase.	8

